

מסורת הש"ס

(א) [למקמן יג.] (ב) [למקמן ד:]
קדושין סו: כריתות כג:
(ג) [קדושין סה. ע"ז מו:]
(ד) [ויקרא יח, ט] [למקמן
ד:] (ה) [לעיל ג:]
(ו) [ויקרא יח, ט] [למקמן
ט] [ויקרא ע"ג, ט] [רש"י
מ"ז]

תורה אור השלם

1. ואשה אל אחותה לא
תקח לזכר לגלות
ערוה עליה בחייה:
ויקרא יח יח
2. כי כל אשר יעשה
מכל התועבות האלה
ונבחרו הנפשות העשות
מקרב עמם:
ויקרא יח כט
3. כי ישבו אדם וחדו
ומת אחד מהם ובן אין
לו לא תהיה אשת המת
לחזקה לאיש ור' יבמה
קא לאשה ולקחה לו ר' יבמה
דברים כה ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רבא אמר רב
וה"ל דרבא לית ליה
דעולא. עין טורי אבן
מגילה ד' ג ע"ז ד"ה
מולאמו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' רבא אמר ערוה
גופה לא כריכה: (ב) שם
והא קתני אין לי אלא
היא: (ג) תוס' ד"ה תרי
וכי נפקא שני דחולצת
דחילנות מעשה: (ד) ד"ה
רבא וכו' איצטריך לנשא
מת: (ה) ד"ה כי וכו'
דהכי טעי רבא למימר:
(ו) ד"ה ואילו וכו' דכריתות
לא איצטריך:

מוסף רש"י

מכל התועבות האלה.
נפשות ערוות כמי
(קדושין סז).

סינח היכא דנשא המס. את אשה זו תחילה ונעשית אשת האם על זה:
והא"כ נשא חי. את אחותה וניתוספת איסור אחות אשה על יצמתו
וכשמת אחיו בלא בנים ואישרתא איסור אשת אח המוקדם אישרתא
נמי אחות אשה המאוחר כדעולא דאמר הואיל והותר לזרעמו שהיא
אלא נשא הוי. אשמו תחילה ועמדה

עליו באיסור אחות אשה ואח"כ נשאה
אחיו המת וניתוסף איסור אשת אח
איסור אחות אשה קדים ואף על גז
דהותר איסור אחרון עומד ראשון
במקומו: ואפי' נשא מה נמי. כרישא
קדים ליה איסור אשת אח לא דמיא
לדעולא דהתם הרואה קרי בשמיני
שלו כזה היה מותר מאיסור הראשון
קודם ראית הקרי משהאיר המזרח
והכא נמי סינח היכא דנשא מת ומת
תחילה והותר איסור אשת אח ואח"כ
נשא חי את אחותה: אלא נשא מה ולא
מה. עד שנשא חי את אחותה הא לא
אימתוהי כלל ומי לא מודה עולא
בכחאי גוונא שאם ראה קרי בליל יום
שמיני שאין מכניס ידיו ממחר לזהנות
משום קרי דמעבד עליה הואיל ולא
יכא מנרעמו לנשה הראויה להנצח
קרבנותיו דקודם שהותר מנרעמו בלא
עליו קרי: הכי גרסינן כי איצטריך
עליה לנשא מה ומת ואח"כ נשא חי:
ואיבעית אימא. איצטריך עליה דאי
לא כתביה הוה אמיתא מיתי ייבום
אחות אשה להמיר להיקשא דר'
יונה דאמר רבי יונה כי כל
אשר יעשה מכל המועצות האלה
הוקשו כל העריות זו לזו ולענין
הערה קנסב ליה ר' יונה בהנצח
על יצמתו: הכי נמי ה"א הוקשו
כולן לאשת אח ואע"ג דהכא חד
איסורא והכא תרי איסורי אין משיצין
על ההיקש להכי איצטריך עליה:
מכדי כל העריות. דמתני': איכא
לאקושינהו לאשם אח. להמיר ייבום:
ואיכא לאקושינהו לאחוס אשה. דאסידי
לייבום דפרט זה קרא עליה: מאי
חזית דאקשם לכו לאחוס אשה. דקתני
בניס פריקין? מה אחות אשה מיוחדת
כו': משום זרעה. משום דבעי למיתני
זרעה מנין: ולקחה לו לאשה ויבמה
המ"ל ולקח אשה וייבם וכתבי ולקחה
משמע מיעוט וכו' ולא אחרת: וחד
למישרי זרע ערוה שלא במקום מזוה.
מכיוצא דקרא יתירא דויבמה דרשינן
הכי במקום ויבמה הוא דלמינא לך
מיעוטא ולקחה דמיעוט זרע אבל שלא
במקום יבום כגון זרע בתו מנכרי
שריא: מסני' נמי דיקא. כרנא
דערוה פשיטא לן: זרע נמי לא
סינעי. עליה קרא לזרעא דאין
עשה דוחה לא תעשה שיש זה
זרע דכתיב לזרור' דמשמע לא
אחות אשה ולא זרעה וכתבי
זרע בנסוק העריות: (י) למישרי זרע
שלא במקום מזוה. דאי לא כתיב

עליה הוה ילפינן מלזרור זרעה אחות אשה אסורה בכל מקום:

פוסקות דהואך להשמיענו
זשום מקום אצל איסור ערוה דכבר נשנו כל העריות
בפרק קמא דכריתות (דף ג.) (ו) שלא איצטריך כאן להשמיענו דאסורה במקום מזוה דפשיטא דאין עשה דוחה לית שיש בו זרע:

ח. פרק ראשון יבמות

תוספות ישנים

כי אצטריך קרא לנשא
מת ומת ואח"כ נשא חי.
וא"כ היכי דמי (ממך) (נשא)
אחות וקומוהי י"ל שאינה
אלא מדבנק אבל קשה
היכא משכחת לה דפוטרת
זרעה הלא כיון דלא נעשית
אחות אשמו עד שמת אחיו
א"כ לא היכה מעולם
זרע ערוה שהרי כשנשא
חי לא היכה זרע ערוה
ליכס שעדיין לא נשא אחות
אשמו. וי"ל דהי"ל דאערוה
לגז דקיימת הא דנפקא
לן מקרא דעליה ומקרא
לזרור' אם אחת וזוהי
למזוהי דהותר מנמי לקרי
לה כנשא חי ואח"כ מת
אחיו שהיה נשוי אחות
אשמו: הוקשו כל העריות
לאשת אח. ומעשה אין
להקשות (הכא) [התם] חד
איסורא (התם) [הכא] מרי
איסורי דאין משיצין על
ההיקש: ת"ש ר' אומר
ולקח ולקחה. ויהי נמי דר'
לית ליה עליה מ"מ כדכא
הוא דכי היכי דאצטריך
קרא לזרעה כמו כן לזרין
ואי לזרין לא כריכה קרא
דעליה לזרעה נמי לא
לזרעה קרא דולקחה: בדיח
נמי לא כריכה קרא. וא"כ
א"כ הדרא קרא לזרעה
ת"ש ר' אומר ולקח ולקחה
ויבם ויבמה כיון דלא
אצטריך קרא לא לזרעה
ולא לערוה. וי"ל דנימא
לאסור זרות כל עריות
דוקא במקום יבום אבל
שלא במקום יבום דכריתות
מוחזקות וכן לעיל (ג.א.)
כדמוכח מנין ר"ל כדמוכח
דוקא במקום יבום אבל
שלא במקום יבום כדמוכח
מוחזקות מנין והקשה הר'
יחאל כיון דזרעה לא
כריכה תשיב לרבי למה לי
תרי קראי ולקחה ויבמה.
ונראה לראש"י דחד אחי
למישר זרע במקום מזוה
וחד למישרי שלא במקום
מזוה דדוקא לרנן דמפקי
מלזרור' זרות וכתבי זרעה
ונכרתו א"כ לא כריכה
קרא לזרעה אבל ר' דמפקי
לזרור' כר' טעמון ולא כתיב
זה כרע כדכא אצטריך
שפיר קרא למישר במקום
מזוה ואע"ג דפרשתי
במקום (למקמן ע"ג)
דנפק לר' עוש מלזרור
היינו כאשר נכתב ולקחה
דמיתא שמעין אזהרה
בזרות כדאמרינן בסמוך כל
היכא דאיכא מרין לקומוה
וכי וכו' מדמינן זרות
להדדי זרע ערוה לזרעה
דיקה אבל אי לא כתיב
ולקחה לא שמעין איסור
בזרע ערוה במקום מזוה.
כ"ע לראש"י:

מי לא מודה עולא בהא שאם ראה קרי בליל שמיני שאין מבנים
ידיו בבהונות. ק"ק דמנא ליה דמודה עולא בהא וגם בפרק כל
הפסולים (ובמהלל ג:) (ושם) דמסדר עולא למאן דפריך ליה מהך ברייתא
ומטוען דמלזרע הואיל והותר לזרעמו כו' דמשמע ומטוען ממשא
שאתה בלא להכניד עליו אבירא ראייתו
משם ומת ראה יש לו מן דברייתא
ונראה לרבינו יצחק דייקא עולא מדנקט
וראה קרי זו זיוס משמע זו זיוס
אצל בלילה לא שמע מינה דטעמא
משום דהותר לזרעמו והותר נמי לקרי
ולהכי פשיטא ליה הכא דמודי עולא
זרעה קרי בליל ח':

תרי איסורי. אחד איסורא זא
יפנינן. (א) אצל שלא במקום
ייבום כגון זרע בתו ילפי' וא"כ ולרבי
אסי אמאי פוטרת חילוניות זרעה והא
חד איסורא הוא וי"ל דמנא נפסק
איהי אסורא דילפי' מאשר מלך פרט
לאיילוניות ולהכי זרעה נמי אסורה וכן
אשת אחיו שלא היה בעולמו אבל
קשיא מאי טעמא דמאן דפליגי אדרב
אסי וי"ל דכיון דאיילוניות לאו בתו ייבום
היא בשום מקום חשיבה זרעה כזרע
ערוה שלא במקום מזוה דשריא ולא
דמיא לאיילוניות לחיצי עשה דילפינן
בפרק שני (למקמן דף ג.) (א) לחלילה
דאיילוניות מיעוטא הכתוב כדכא דלא
הויא בכלל היתר אשת אח:

רבא אמר ערוה גופה זא צריכא
קרא. וא"כ והא לכל הפחות
איצטריך (א) לנשא מת ומת ואח"כ נשא
חי דלא תימא הואיל ואישרתא אשתרי
ו"ל דרבא לית ליה דעולא וסבר
דזיאה במקום לא שמה זיאה ועוד
ארי' דיש לחלק דבזי ענל קרי דשם
טומאה אחת היא אמרי' הואיל ואשתרי
אשתרי דחד לאו הוא צנעל קרי
ומלזרע אצל הכא דשני שמות הן לא
אמרינן הואיל ואשתרי אישרתא וא"כ
מאי טעמא לא כריכה קרא וכי לית
ליה לזרע היקשא דרבי יונה וי"ל
דקסבר דלענין איסורא הוא דאקשינהו
רשמנא דזהכי איירי קרא ולא לענין
היתירא: ב"י איצטריך קרא זאמישר
זרעה. ומימא דהכי טעי (א) למימר
דאיצטריך למישר זרע טפי מן הערוה
כיון דזרעה מלזרור נפקא ויש זרע
בזרעה כמו בערוה ואומר רבינו יצחק
דהשתא נמי בעי למימר לאיסור זרע
ולמידק דשלא במקום מזוה שריא
דמסיק רב אחא לנסוק והא דקאמר
נמי אין לי אלא היא משום זרעה לא
משום דלזרין קרא לאיסור אלא
למידק היתירא שלא במקום מזוה
והא דפריך מאי שני ערוה דלא
כריכה קרא כי גמרא טעי במילתיה
דרבא שלא פירש כדכא למישרי שלא
במקום מזוה אחא עליה:

ואי"ל פטורות ופטורות זא קתני.
אע"ג דמסקינן דלאסור
זרעה נמי לא זרין קרא מ"מ תנא
איסור זרעה שעדיין לא השמיענו
זשום מקום אצל איסור ערוה דכבר נשנו כל העריות
דאין עשה דוחה לית שיש בו זרע:
למישרי